Nemzetközi idegenforgalmi tanácskozás

Szeptember 5 és 11 között Budapesten rendezi idei kongresszusát az Aiest, az Idegenforgalmi Tudományos Szakértők Nemzetközi Szövetsége. A kongresszus előkészületeiről, napirendjéről és jelentőségéről dr. Vitéz András, az Országos Idegenforgalmi Hivatal vezetője és több munkatársa szerdán délelőtt tájékoztatta a sajtó képviselőit.

Amint a sajtótájékoztatón elmondották, minden jel szerint éppen az Aiest megnyitását megelőzően, szombaton érkezik néhány határkőnek tekinthető számhoz az idegenforgalmi statisztika. Hegyeshalmon valószínűleg ekkor lép majd be a másfélmilliomodik nyugatról érkező turista, míg a soproni határállomáson a 25 000-ik, Rajkán a 275 000-ik, Röszkén a 100 000-ik, Rábafüzesen a 20 000-ik, a Ferihegyi repülőtéren pedig a 60 000-ik külföldi turista várható.

Magyar modellek külföldi turnén

Az ősszel több külföldi kiállításon, vásáron tekinthetik meg az érdeklődők a magyar divattervezők kreációit. Az őszi vásárokra a Hungarotex textilkülkereskedelmi vállalat a Modex és Tricotex igazgatóságai már elküldték mintakollekcióikat. A vállalat szeptemberben sorrakerülő bukaresti önálló kiállítására és az októberben nyíló genfi magyar hetekre kerülő modellek pedig most készültek el a ruházati mintatervező vállalatnál. A külföldi turnéra induló ruhákat a ruházati mintatervező vállalatnál szerdán mutatták be a sajtó képviselőinek és a külkereskedelem szakértőinek.

A mintegy 60 komplett öltözék az év valamennyi évszakának női ruházatát felöleli. Strandfelszereléstől a nagyestélyiig, a kartonruhától a kötött kosztümig a legkülönbözőbb alkalmakkor viselhető ízléses és különleges színösszeállítású ruhák bizonyítják majd be külföldön a magyar divattervezők ötletességét.

Kevés a könyv

Könyvtárfejlesztési gondok Szegeden

Szeged lakosságának több mint 20 százaléka, tehát mintegy 22 ezer ember jár kisebb-nagyobb rendszerességgel könyvtárba. Ez az olvasótábor a tanácsi és szakszervezeti könyvtárakra oszlik meg, s közülük is a 13 ezer 67 olvasót nyilvántartó tanácsi könyvtárak azok, melyek elsősorban hivatottak a lakosság igényeinek kielégítésére. Ezek fejlesztésének, bővítésének terveiről, lehetőségeiről érdeklődtünk Bezerédy Istvánnál, a Somogyi Könyvtár igazgatójánál.

Huszonkét fiók

— A városi tanács központi Somogyi Könyvtára és annak a város különböző területein elhelyezett 22 fiókja áll a lakosság rendelkezésére. Ha most azt tekintjük, hogy a modern könyvtárszervezés legalább 20—25 ezer lakosra — körülbelül egy kilométeres körzetre — tervez egy korszerűen felszerelt könyvtárat, akkor ez szegedi viszonylatban óriási eredménynek számít. Azonban egyrészt meglehetősen aránytalan ezeknek a lakosság szerinti elhelyezkedése, másrészt pedig a korszerűséggel eléggé hadilábon állunk.

— Ezzel talán már adva is vannak a fejlesztés elsődleges szempontjai. Vegyük talán sorba őket. A Szeged megyei jogú városi tanács vb művelődésügyi osztályának munkaterve szerint: „a külterületek népművelési munkájáról készítendő felméréssel párhuzamosan felfigyelünk az úgynevezett modern fehér foltokra is".

— Itt elsősorban az Ogyeszsza lakótelepre gondolunk, ahol ez ideig még nincs könyvtár. Mondhatnám, szívügyünkké vált, hogy itt szervezzünk meg egy valóban modern, korszerűen felszerelt fiókrészleget. A fehér foltokhoz tartozik még a Marx téri munkáskörzet, Rókus és Tarjántelep. Fejlesztési tervünk — különösen ezeken a helyeken — összhangban áll a helyi szakszervezeti könyvtárak és művelődési otthonok elképzeléseivel is.

Könyvtárak korszerűsége

— Milyen problémák adódnak a korszerűség tekintetében?

— Itt lenne a másik fejlesztési terület. Kevés a könyv! A központi Somogyi Könyvtárnak például 300 ezer egysége van, ami vidéki viszonylatban ugyan egyedülálló, de ha számításba vesszük, hogy ennek mintegy kétharmada forrásos, muzeális, egypéldányos, tehát nem kölcsönözhető anyag, akkor csupán alig százezer úgynevezett kurrens, kiadható egységgel számolhatunk — ami viszont már elég kevés. A második ötéves terv szerint körülbelül ezer lakosra kell ezerkétszáz ilyen kurrensanyagot biztosítani, s jelenleg csak 800-at tudunk felmutatni. A városi tanács megtesz minden erőfeszítést a példányszámok felfejlesztése érdekében: soron kívül is utalnak ki beruházási összeget, de a nagy elhasználódás, forgási sebesség állandóan növeli a törlési százalékot, ami azért alapjában véve mégiscsak örvendetes. Egy könyv hozzávetőlegesen 20 kölcsönzést bír el, az újrakötés azonban sokszor drágább az áránál!

Szakmai képzés

Ugyancsak a korszerűséggel függ össze a könyvtárosok szakmai képzése, illetve továbbképzése. Milyen feladatok vannak etekintetben?

— Sajnos, ma is még zömmel tiszteletdíjasok, nagyobbrészt pedagógusok látják el a könyvtári teendőket. Szakképzett könyvtárosok kellenek, s ezt segíti, hogy jelenleg mindenki végez valahol ilyen szakképzettséget nyújtó tanfolyamot. A helyi társadalmi és tömegszervezetekkel való kooperáció különösen a harmadik kerületben dicséretes. A könyvbarát mozgalom szervezése is itt folyik a legeredményesebben. Ennek jó, egészséges kialakítása is bizonyítja, hogy a könyvtárfejlesztésben minden olyan erőre lehet és kell számítani, mely hivatott a népművelésre, a kultúra terjesztésére. Így épül be a mi feladatunk, az egész szocialista kulturális élet fejlesztésének programjába.

Nikolényi István

A tekintély árnyékában

A titkárnő mérges, mert éppen ebédelni indult, amikor betoppantam. Na, hála istennek — mondja hangosan, ebédjegyét dühös mozdulattal dobja le az asztalra, s rámbökve azt mondja két kolleganőjének: ne várjatok, láthatjátok... Amikor két-három perccel utánam idősebb néni jön be, már a pukkadás kerülgeti, mert nem elég, hogy miattam várnia kell, még ez a néni is. Mikor megy ő ebédelni? Csinos arcát átformálja a méreg, s fejében meg sem fordul az az egyszerű gondolat, hogyha mi nem lennénk — ő sem lenne. Legalábbis titkárnőként, itt. Az előszoba ugyanis, ahol várakozunk, egy közhivatali vezetőé, aki — ellentétben titkárnőjével — kedvesen elbúcsúzva az addig nála levő féltől, szívélyesen tessékel befelé, azt sem tudja, ki vagyok, mit akarok, de hellyel kínál — amit odakinn, titkárnője elfelejtett — s látszik rajta, hogy megtisztelő kötelességének érzi az emberek ügyes-bajos dolgának intézését.

Hiba lenne általánosítani, s azt mondani, hogy minden titkárnő ilyen, mint ahogy nem minden tisztségviselő sem ennyire kedves és udvarias. Mégis, többször azt tapasztalja az ember, hogy a dolgozószobákban már évek óta uralkodóvá lett előzékeny és megértő légkör az esetek többségében még nem jutott el az — előszobákig... A hatalom árnyékában meghúzódó akarnokok túlbecsülve a maguk fontosságát és szerepét, úgy tesznek, — és úgy is gondolják! — mintha csakis ők lennének hivatottak arra, hogy eldöntsék, mi a fontos ügy, s mi nem, s a maguk jelentőségét úgy akarják nagyobbítani, hogy ridegségükkel, fölényességükkel annak ártanak, akinek az előszobájában ülnek. Megtörténik, hogy a mitsem tudó vezető háta mögött rendelkeznek, feleket utasítanak el, iratokat szignálnak ki, beosztottakat, mármint főnökük beosztottjait ugráltatnak és szidnak meg, mindezt azért cselekedhetve, mert mögöttük ott van a vezető tekintélye, s mert ők e tekintéllyel hol ügyesebben, hol durvábban, élnek és — visszaélnek. Az idős néni ugyanis, aki velem együtt várakozott az előszobában, s akit ugyancsak nem kínáltak hellyel, nem azt gondolja, hogy ez a fiatal nő, aki itt ül az előszobában, neveletlen és alkalmatlan arra, hogy napjainkban emberekkel foglalkozzék, hanem azt, hogy így bánnak az emberrel a hivatalban. A hivatalban, azaz a mi hivatalunkban. Mondhatjuk joggal, hogy nem helyes általánosítani; az emberek többsége mégis általánosít, s ezért veszélyes, káros, tehát tűrhetetlen az, amit a titkárnő tesz, s amit és ahogyan a hozzá hasonlók cselekszenek.

Lehet, hogy ez a titkárnő, s társai, akik a hatalom, a rang különböző, kisebb vagy nagyobb előszobáiban ülnek, különben jól dolgoznak. Gyorsan és hibátlanul gépelnek, gyorsírnak, határidőre főnökeik elé teszik a jelentéseket, az aláírni valókat, lebonyolítják a telefonokat, megjegyeznek mindent, figyelmeztetik főnökeiket: ne feledjék el ezt az értekezletet, s azt a tanácskozást; ennek ellenére rosszul szolgálják főnöküket. Rosszul, mert hatalmaskodásuk és fölényeskedésük visszatetszést szül, s mert az emberek keserű szájízzel távoznak onnét, ahol megsértik méltóságukat, önérzetüket. Bárhol történjék is ez, közhivatalban, gyárigazgató előszobájában, vállalati titkárságon, mindenütt anakronizmus, a mához nincs semmi köze. A közéleti demokratizmus erősödése, az egyszerű emberek fokozódó öntudatra és méltóságra ébredése bonyolult, sokféle összetevőt magában foglaló folyamat. E folyamatban szerepe van az ilyen, önmagában kis, de hatásában már nagyobb jelentőségű tetteknek, s e szerep kétségtelen ez esetben negatív erőt jelent. Visszariaszt, s éppen ezért céljainkkal ellentétes. Az ilyen, céljaink elérését ha nem is keresztező, de megnehezítő erők kiküszöbölése olyan feladat, amelynek végrehajtása alól nem jelentenek kivételt — az előszobákban ülők sem...

M. O.

Az Opus Pacis intéző bizottságának és az Országos Béketanács katolikus bizottságának ülése

Az Opus Pacis intéző bizottsága és az Országos Béketanács katolikus bizottsága szerdán együttes ülést tartott.

Az ülést *dr. Hamvas* András érsek nyitotta meg, majd *dr. Beresztóczy* Miklós főtitkár méltatta a 15 éves papi békemozgalom tevékenységét és előterjesztette a papi békemozgalom soron következő feladatait. Ezután *dr. Brezanóczy* Pál, c. püspök számolt be a helsinki béke-világkongresszus tapasztalatairól.

Öt perc tudomány

A gamma-csillagászat

A Szovjetunióban bejelentették, hogy a Proton—1 észlelése egy új tudomány, a gamma-csillagászat alapjait vetette meg. Hogy milyen kozmikus jelenségekről milyen természetű felvilágosítások várhatók a gamma-csillagászat révén, azt az MTI munkatársa *dr. Kulin* Györgytől, az Uránia Csillagvizsgáló igazgatójától kérdezte meg.

A világegyetem összes „jelzései" — ide számítva az infravörös-, az ultraibolya-, a röntgen- és most már a gammasugárzásokat is — csak azóta váltak eredeti „szövegükben" is olvashatókká, amióta a légkörön kívüli térbe juttatott műszerekkel tudjuk felfogni őket. Azok a gamma-kvantumok, amelyeknek észlelése ma már lehetségessé vált, szintén különböző olyan fizikai folyamatok termékei, amelyek az emberi szem elől rejtve, esetleg a világűr „beláthatatlan" távolában játszódnak le. Mégpedig nemcsak a szilárduló, vagy szilárd anyagú égitestekben, hanem az „üres" térben lezajló minden folyamat, például a radioaktív sugárzások, a napfelszín különböző jelenségei, egész sor olyan kozmikus esemény, amit a tudomány vagy elméletileg okoskodott ki, vagy még úgy sem: vagyis szinte felsorolhatatlan féle űrbeli folyamat jár a gamma-kavntumok kibocsátásával.

A gamma-csillagászat megszületése valójában azt jelenti, hogy ismét egy újabb ablak nyílt meg, amelyen át beláthatunk a kozmoszban lejátszódó, eddig nem észlelt fizikai folyamatokba. (MTI)

Az utolsó próba és tanulságai

Ellentmondások sorozata a panaszos és a bepanaszolt között. Megszokott dolog ez. A magas, szőke fiatalember, Deme Imre, azt állítja, hogy szereti a vasesztergályos szakmát, kedve is van hozzá, csak a műhelybeliek nem segítették, nem foglalkoztak vele eleget. A gépipari technikumban szerezte rövid, háromhónapos esti tanfolyamon szakképzettségét.

Ezzel szemben mit mondanak a konzervgyárban volt munkatársai, a műhely, az üzem vezetői? Kijelentik, hogy a csaknem másfél esztendős foglalkoztatás után éppoly elégedetlenek a munkájával, amelyért pedig szakmunkás-órabért kapott, mint kezdetben. Szerintük hiába volt a tanítás, a magyarázat, a panasztevőnek nincs érzéke, sőt igyekezete sem az esztergáláshoz.

Végül is ezért határozott úgy a vezetőség, hogy kiadnak neki egy munkadarabot, s ez lesz az utolsó próba. Ha sikerül, maradhat a műhelyben, ha nem, visszaminősítik.

A munkát rosszul végezte el. Ezután következett a felmondás — nem az üzem, hanem a fiatalember részéről —, bár ő azt mondja, úgy beszélték rá a műhely vezetői erre a lépésre. Itt is ellentmondás derül ki: azok ugyanis határozottan állítják, hogy nem így volt. A tett után rögtön következett a megbánás és a levél szerkesztőségünkbe. De mit tehetünk mi? Egyrészt nehéz is rekonstruálni a már megtörtént és ellentmondásosan előadott eseményeket, másrészt, ami igaz, igaz: bármilyen panaszáradat is kevés, ha a munka elégtelensége van mögötte.

Egy tanulság azonban mégis kínálkozik a műhelykollektíva és a vezetők részére. Olyan tökéletesen egybehangzó most mindenki részéről a „Nem alkalmas a munka elvégzésére!" megállapítás, hogy a felkiáltójel automatikusan kérdőjellé válik az emberben. Ha annyira elégedetlenek voltak a fiatalember munkájával, miért váratott magára másfél esztendőt ez a döntés? Mégiscsak egy ember pályájáról, jövőjéről volt szó, arról, hogy hiába csinálja-e, amit csinál, vagy sem. Ha jó néhány hónapi intenzív foglalkoztatás nem hozta meg gyümölcsét a műhelyben, az már elég figyelmeztetés és érv lehetett volna. Humánum, türelem? Igen; megfelelő mértékkel alkalmazva gyógyszer, de túl nagy adag ártalmas is lehet belőle.

Sajnos, ebben az esetben így történt. Az elégedetlenség sorozatos kinyilvánítását, s a szóbeli fegyelmit nem követte határozott intézkedés. Pedig többet használtak volna vele, időt adtak volna újrakezdésre. Most már — a fiatalember néhány hét múlva bevonul — a rossz közérzet az utolsó civil napokra, a kezdés pedig a katonáskodás utánra marad.

S. M.

Szeptemberben is tart a balatoni szezon

Az eredeti tervek szerint szeptember elsején kellett volna bezárni a balatoni idényszállók egy részét, s velük együtt a vendéglátó egységek jó része is becsukta volna kapuit. A Belkereskedelmi Minisztérium és az idegenforgalom illetékesei azonban úgy döntöttek, hogy meghosszabbítják a balatoni szezont, az utóidényben is fogadják a vendégek és a kirándulók népes csoportjait.

A Balatonon szeptember első napján sem csökkent lényegesen az idegenforgalom, néhol az utak forgalma nagyobb volt, mint a főidény hétköznapjaiban.

A tóparti kempingekben szeptember elsején is sok külföldi turista tartózkodott. Az északi országokból most is csoportosan érkeznek a vendégek, akik fürdésre is megfelelőnek tartják a 16—17 fokos vízhőmérsékletet.

A film és a műszaki propaganda

Hasznosak-e az MTESZ-ben vetített kisfilmek?

Nemcsak moziba megyünk el szívesen a jó film kedvéért, legyen bármilyen érdekfeszítő műszaki vagy tudományos előadás, sokkal többet mond, ha egy-egy megfelelő kisfilmet is vetítenek mellette, utána. Tudák ezt jól azok a szakemberek, akik a népművelés, a műszaki-tudományos propaganda gyakorlati művelői, s igyekeznek hasznosítani is e felismerést. Az idei üzemi technika hónapjában például *26 alkalommal vetítettek filmeket* Szegeden a Műszaki és Tudományos Egyesületek Szövetsége tagegyesületeinek helyi csoportjai. Az egész első fél évben összesen ötvenre tehető a filmvetítések száma.

Hogy sok vagy kevés ez, nehéz eldönteni. Egynémelyik egyesület, mint például a matematikusoké, a fizikusoké, a meteorológusoké, a geodétáké sohasem él ezzel a lehetőséggel. Tagjaik többnyire elvont tudományos munkásságot fejtenek ki, amihez nemigen található film. A kémikusok is mindössze egy alkalommal vetítettek a múlt félévben, a közlekedésiek háromszor, az építők négyszer. Ezek a számok bizony nem mondhatók valami nagynak. Az olyan magas létszámú egyesület pedig, mint a faipari vagy az élelmiszeripari, egyetlen filmvetítéssel egybekötött összejövetelt sem rendezett. Az MTESZ-nek 18 tagegyesületi csoportja van jelenleg Szegeden, s közülük csupán hat tartott filmbemutatót.

Három egyesület, a gépipari, a textilipari és az elektrotechnikai magasan megelőzi a többit. Kétségtelen, hogy az ő általuk képviselt iparágak munkájáról, újdonságairól található a legtöbb műszaki-tudományos kisfilm. A gépipari technikumban minden csütörtökön vetítettek filmeket, ugyanazokat, melyeket nem sokkal korábban a GTE Budapesten mutatott be. Szegeden kevés gépipari szakember él, ezért *kétszeresen is elismerést érdemel a helyi csoport e kezdeményezéséért*, mely biztosítja tagjai számára a kitekintést az országban, a nagyvilágban található technikai, technológiai eredményekre. A tájékozottság a mai szakember számára nélkülözhetetlen. S ennek a tájékozottságnak egyik legh'vatottabb formája a film.

Honnan lehet filmeket beszerezni? A „lelőhelyek" száma meglehetősen nagy, a kéy legfontosabb közöttük az ÉM Építésügyi Filmszolgálata és az MTESZ központja mellett működő kiadvány és dokumentációs osztály. Katalógust még több szerv ad ki, például a Kohó- és Gépipari Minisztérium, az Elektrotechnika' Egyesület, s még lehetne őket sorolni. Az évenként megrendezésre kerülő nemzetközi műszaki filmfesztivál filmjeit is katalógusba foglalják. Az egyesületi csoportoknak *csak ki kell választani a megfelelőnek látszó filmeket*, s jóelőre megrendelni, hogy időben meg is kapják. Ilyen szempontból a múlt évekhez képest fejlődés tapasztalható. Ha viszont végiglapozzuk ezeket a katalógusokat, kiderül, hogy a filmek nagy része régi, hat-nyolc éves.

Ha tehát összegezni akarjuk, hogy miként használják fel a műszaki dolgozók továbbképzésére Szegeden a filmet, azt sem hagyhatjuk figyelmen kívül, hogy a régi film nem sokat mond a mai technikai haladásról, főleg akkor nem, ha már a korábbi években levetítették! Az üzemi technika hónapjának statisztikájából ismeretes, hogy *a vetítéseket átlagosan 55-en nézték végig*, s ebből látható, hogy *az érdeklődés elég nagy*. Ezt az érdeklődést egyrészt a helyi egyesületi csoportoknak kellene jobban kiaknázni, másrészt azonban olyan filmeket kell a központi szerveknek biztosítani, amelyek az érdeklődést ki is elégítik.

F. K.